

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Hö hösten och säde hösten,
trösket

22 sidor

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år - 59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Meddel: a personalia.

Fadern, Åke Jakobsson, född i Hönja sn i Rönneby.
Modern var född i Gårdby i Rönneby. Själva är
meddel. född i Elguld i Rönneby. Har aldrig bott i
någon annan hg. - Som en del upplysningar
även understreckits av Å:ns hustru, Petronel-
la Jönsson, f. i Elguld 1856, anföres här även
hennes föräldra födelse orter. Hennes far var
född i Elguld & hennes mor var också född
i Elguld.

Meddel. hade 5 systrar. Hustrun hade 4 systrar.
För Åkesson har även välet uppgitt här i bogen & antid
bott här.

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
 Uppteckningsår: 1938 Född år ~59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

82

Innehållsförteckning.

	sid.
Meddel:s personalia	1
Höhösten (frukost och dagvardstid, vilka ängar som bärgades, arbetssätt och "häsor", göken slutar gala)	2
Sädeshösten (höstabyxor, klädd i blotta skjortan, barfota, ett barn att lägga ihop till neker, skåren in emot säden, vassningen av liarna, travarna, krakning, seglor, arbetstid, mattid och mat, betalning, resultatet för dagen, inkörning med böstning, hur mycket man tog i lasset, inläggningen i ladan och på stänget, räfsningen av stubben, gäss eller svin på den inbärgade åkern)	4
Trösket (med slaga, klippor)	21

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Höshörslen.

1-2

När man dog hö, var jag med om när jag var på g åt
vi var så tidigt oppe åt vi måste lägga oss i
hängen, innan vi såg åt hösta, men ånarna så
började vi vid 4-tiden på morgonen. Man åt fru-
kost, innan man gick ut. Sedan dagvård mellan
sjö å åtta. Man höll på åt så lite sent på
kvällen, men man skulle likväl se till att
man fick vädja liarna, innan man gick
hem, så åt de var i ordning till nästa dag, då
man skulle börja. Man hade en par liar med
sig, när man gick ut om morgnarna, så att
man skulle ha en annan åt la om man
råkade dö av lien.

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

2
Man började hö på ångor, flyängor o bannarna. Med
höstbåsar hörde man opp höet ur sidlänta
ställen på bannarna o "bredde" det där. Sedan det be-
gatt o torkat litet i bredden, vändes det, o man sat-
te det sedan på häsor [häsor]. Dessa var en
par alnar höga. De skulle vara lite spetsiga opp-
till o ca 1 1/2 aln breda i botten, samt sedan
så långa som bredden, som de lades samman av
var lång till. Ofta vid par tre dar var höet
håsa häst [hösostär], som man sade. Det fick
hörs in. - Man sade att, när göken hade
sett den första häsan, så slutade han att
gala.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Sädeshösten.

1-17

Gerbrunn. säg. beofkaka. Vår del gick bra började man våg-
 skörden i slutet av juli. Det var ju de som skulle till mark-
 neds i köpa linnebyxor ö ha som hösten byxor. Dessa köp-
 tes då naturligtvis till hösten. Vår del var mycket
 varmt om somrarna var det inte ovanligt att man
 tog av sig på att man gick ö arbetade i bara skjortan.
 Men det var mer vanligt för fruntimren än än q i i ba-
 ra underkläder än för karna att gå i bara skjortan,
 fruntimrena de gick i bara underkläder mycket, ö
 de hade ett förkläde framför sig. Sådanna, liksom
 karnas skjortor även, var långa ö hade långa
 ärmar förklädd med handkragar att knäppa. Man
 gick ofta barfota. Även om man hade träsko på, så ha-

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

de man inte till strumpor på, då när det var varmt. Man
- d. v. s. kvinnorna - hade ärmor av gamla linntyg,
som de klippte av ö hand ovanpå de andra linnty-
gppärmarna, för såden skiter så hårt. - Och så
var det mycket på moden att de skulle ha en pojke
att lägga ihop till neller eller också hade de en
flik med lin dilla. Denna tog också en hand ö la-
de under nellen, ö en kom fruntimmer efter ö
hand del. Man låg skären in emot såden; sedan man
har kommit till ändan, så får man gå liubaka. Man
fick gå efter som såden passade, så den kom att
ligga lite fint. Man hade vädjsten ö valen ö en
ho med sig att vässa liarna. Man fick lägga sig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

3
på knä ö vädja. Nu ha de så de kunna äta ö vädja,
men de gjorde de inte för. När det var nym liar så
fick man slipa dem litt, innan de blev tillgjorda.
Och så om man stenhög eller så, så fick man gås-
na slipa. För då var det drögt än vädja. Man
tänk över lier med stök spän.

// Travarne skulle sättas så än solen skulle komma
åt båda ridorna. Om morgnarna så skulle den ta
på den ena ridan, ö stn om eftermiddagarna
på den andra. För trav brukade vi sätta 10
par. Det var allmänt här. Men ute på ställen ha
de alltid 12 par ö till en halotrave således sek
par, men halotrarar med fem par användes

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

2) 4
här. Man brukade även för att kraka räden, men
när det var varkest bra, torrt väder, då gjorde de ju
det inte, för då blev det torrt likaväl, o nu himma
de inte att kraka räden, för nu ha de så mycket.
Krakningen medde på ruka stänges med naglar inbor-
rade - där kunde vara en 20-25, det var lite olika
med antalet naglar - o dessa naglar skulle vara att
hänga nerlerna på. Vi fingo ha en tjuga till att ha
nerlerna på o vi rucka till. Man skulle hugga till
kvällen o sedan skulle man oätta opp del man hade
huggit för dagen. Vete rädde man inte något för. Man
band ryg, horn o hovar.

Innan man hade lår hade man seglor. Dessa

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gardby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

5
användes råa så långt fram i tiden på svedjor ö där
som det var stenigt. Jag har inte varit med om det,
men det brukades medan jag var påg. Man tog en
"gåsk" i ena handen ö skar av den där gåsen
med den andra. Krokar av något slag ha inte an-
vänts av dem som tagit upp så här.

Man kunde inte gå ut ö börja för än daggen
[dågon] var av. Ibland inte för än 10 på förmidd.
Man åt frukost innan man gick ut. Sen fingo vi
hugga lite innan dugvard. ~ Till frukost: kaffe,
smör, bröd ö ost, ö krölen. Man blandade krölen
med mjölk i en karle ö i detta doppade alla sina
brödslycken. Man skuro brödslycken, så stora man

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

6
ville ha, o så ställde man dem på kniven o doppade.
Var öen hade sin kniv. Både kallar o kvinnor. De
hade fällknivar o dessa stoppade de i fickan, en
man ätit. Fört drack man kaffe o åt smör o
bröd o ost. Sedan åt man bröskulen o mjölken med
bröd. Och sedan var frukosten.

Till middag åt man kål o ärtor o så
kottsoget eller fläsk. Kålen, grönkål, rensades
o kokades o sedan malle soget kokas i kålen.
Likadant med ärtorna. De koktes med sovel.
Då vi åt inne hade vi det i ett stort fält. o hade
var sin sked. Så man åt ute i vängen fick
man ut dagvarden i ett krus av ler. Sedan,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

4
en kaka bröd, knivar ö lite vad som behövdes
för dagen, hade man tagit med sig i en skinnpå-
se, då man gick ut på morgnen. Där var en
streck i den så man kunde hänga det om hal-
len ö hängde på den på ryggen. Man tog på
morgnen även med sig sur mjölk eller
oljeblandning i en luespann - en lagg-
kärn med lock, av ene - för att äta av vid ang-
vård ö sedan vid middag.

Men nu fick man antränt dagvanden
på för middagen. Man satte sig runt lerkruket.
En av drängarna skulle skära av brödet. Det var
den älske, näs där var två drängar, ö var där inte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gardby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

8
någon dräng så fick någon annan göra det. Sedan
man hade ätit kölen, skulle man gå efter ene-
spannet. Man gå gärna ut som fanns i
kruset. Var det på mjölk eller om det var dricka
blandning, man åt i käggl fallen av det med
sked, ö ät bröd till. Hade man out om mjölk
dog man i dricka, men hade man gold om
mjölk, gjorde man det inte, utan då åt man
mjölken utan dricka. Den som hade varit där
med maten, hon fick baka kruset med sig
hem. Man läste inte till maten. Detta gjorde
man mjölk. när man åt i en hemme, citnins-
brune på ställen där det var barn. Där skulle de

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59; Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

9

(barnen, näml.) läsa till maten.

Efter ångvaden skulle man vila en halv timma. Det var alltid någon kare som hade en kloder med sig. De som kunde sova i de som inte sovo, de fingo ligga valena.

Till middagen som man ut med mat i vängeln igen. Det var korngrusgröt, som man hade i en lerpotta, som det var en grepp vid varder sidan på. Man hade bundit en band genom dessa öls pottan att bära den i, i hade en lullrik öls tillsammans att det inte skulle spillas ut något. Var det inte gröt, så var det välling. Man hade inte risgrus för usan hade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

10
gröt eller välling av korngrön. Man åt inte bröd
till gröten, men väl till vällingen. Gröten doppa-
de man i mjölk, som häldes op i karale, gärna i
ett par karale, när man var ute, så man skulle
räcka alla. Det var gärna en gluta med att bära
maten. Till middagen hörde även äggkaka, som
äts efter gröten. Man hade fläsk till äggkakan o
ät bröd till det. Alltså bestod middagen av
gröt eller välling, som äts frist, o äggkaka
med fläsk o bröd, som äts efter. Man börja-
de alltid med gröten o slutade med sovel. Mid-
dagen äts mellan 12 o 1. Och efter middagen vilade
man i en timma. Det fanns nog även de som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

1)

vilade middag längre än en timma.

Merafton äts vid 4-tiden. Men man använde inte kaffe. Men hade man guld om mjölk, så åt man det också. Det var till gladda, som kummo med meraftan, med smör o ost, o så brukade man litt ha lite finare bröd vid meraftan, men visst inte vellebröd, det var bara sådant där vardags-söt (x. bröd) - som de jätter sålde - o man visste inte av något vellebröd. Smöret hade man i träaskar. Om det var så att det förekom brännvin, så skulle det vara på morgonen till frukosten.

Man dog många gånger till rolen gick ner o

Skri endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

12

atte oppredan, men man hade ibland inte så stora dyken så att det varade en hel dag, då man drog två par ö det som då var nogget att lå. before det att man slagit skulle - som nämnts - så den ställas upp. Och redan gick man hem ö ät kvällsmat.

Till kvällsmat ofta stekta päror ö oml eller fläsk.

Den beskrivning övers har det lita gick för 56 å 60 år sen.

De som gick borta ö arbetade med slättern hede ~ strax jag minns ~ 56 örl om dagarna ö mullen ~ men redan då jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

13
 blev vaken var avlöningen 1 kr om dagen och
 maten, men fruntimmeren hade då visst inte
 50 öre; de brukade tala om att de hade 16
 skilling.

Man slog omkring en hundra trävar på
 dagen, om man var två par ö det var bra
 tid.

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

14
När man körde in vägen, skulle man ofta böja
den mot logbjälken, för att få till utsäde eller
lätt att mala.

Man tog en tio - tolv travar i väst lars -
det var väl ganska allmänt - övare det låg väg,
kunde man inte gåna ha mer.

// Man följdes gåna åt hem. Den som var ute
på vägen ö stack opp till höghen följde med
för väst lars hem. För kunde man i allmän-
het inte höra in på logarna. Man måste vil-
la lars utanför logen. Och så finge där vara
folk hemma ö taga vara på ut medan
man körde efter mer. Man tog av den ena

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

15
höken, vid den ena sidan. Hjulen vid den ena
sidan, de kommo i väder. Man hade skynken
utbredda på marken för spild säden att
falla på, i man hade uträ en skynke på
bollen i höken (d.v.s. höstavagnen), när
man åkte in räg. Höstavagnen var 6 alnar
lång, 3 alnar bred.

Sedan tog man vara på den säden, som ha-
de blivit hemhörd. En stod ute på gården. Han tog
hela famnan med neker ö bar in på logen. Sen
fingo de låta vara med att säga mer än en
nek ö kasta på stöngel från logen. En stod
naml. på logen ö hade upp nekerna på stäng-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

16

ed. det skulle naturligtvis förläggas neker i log-
golvet. Sedan på stället (en stund). De som
tog emot nekerna av denne, kallades neka-
kråkor. Och den som tog emot nekerna av
neka kråkorna kallades lavare. Han "lava-
de" nekerna. Han började mitt i loggolvet med
en liten stak. i lavade sedan runt om den, så
inte axen skulle komma rent ner till golvet.
När man kom upp till logbjälken, så lät man
det bli ett hål här för en neka kråka att stå i
som vysade nekerna upp på stället, där det
sedan fanns en annan som vysade den
till lavaren.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

17

Det fanns de som kunde gömma en nek havsl,
som gömdes till jul, för att sättas ut till fåglarna,
men det gjordes då inte i min barndom.

Man "räfsade stubb" med handrivor. Det skulle
göras gärna, medan det var dags, för annars så
spilldes det mer.

De som hade gås eller svin, om där var nå-
got av rippen kvar på åkern, så fingo des så djur
gå o plöka opp det som var kvar. - Gås de ro-
ro ju så duktiga till att leta opp axen.

ACC. N:R. 5684

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Åkesson
Uppteckningsår: 1938 Född år -59 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Tröskel

Vid tröskningen med slaga lade man fram en trav
(d.v.s. 20 meter) i tagel på loggverket. Man lade den
vid båda sidorna, med ax mot ax. Sen böjades
vid den ena sidan ö förföljde ö sedan fick man
liksom kykla om nävar ö ta den andra sidan.
Och sen fick man stanna ö så vända det om.

Vi tog en meter i sänder ö vände; togo i toppen ö
vände den runt. Sedan vi tröskat det på den
andra sidan och så så skulle vi rista upp det
ö sedan binda det i klippor. Det blev en klip-
pa på vardera sidan. Det blev en halvtraven i
vardera klippan. Klipporna lades, däs som
vi hade plats oppe på hjällen.

Skriv endast på denna sida!